

Монетният тип “Войник пронизващ паднал вражески конник” на Констанций II

Автор: Камен Колев

Това е един монетен тип, който е изключително често срещан по нашите земи. Много хора ги определят под звучното име “костаци” без да знаят винаги към кой точно император принадлежи дадената монета, като с това се опитват да изкажат мнение за монета, без никаква стойност, на владетел от Константиновата династия. Това също не е съвсем така, защото ще видим по-нататък.

Монетният тип “Войник пронизващ паднал вражески конник” е въведена от Констанций II (337-361) първо с цел да смени старите изображения върху вече често употребяваните номинали Бронз от 1 до 4, и естествено като нов дизайн на монетите емитирани в обръщение след направената от него реформа през 348г. Тази реформа предвижда замяната на всички стари номинали Бронз 1-4 (AE1-4 в оригинал б.а.) със един съвсем нов номинал- Центионалис и неговият произведен Половин центионалис. Те имат няколко вида изображения на реверса, като едно от тях е именно споменатото, но общото е, че при всички видове изображения стои легенда на надписа “FEL TEMP REPARATIO”

Реформата на Констанций има два основни периода, първи от 348г до 354г и втори от 354г до 361г (до края на управлението му). За първият период е особено характерно спазването на теглата и номиналите на Центионалис и половин центионалис, като първият е с размери колкото старият Бронз 2 (около 23-25 мм) а половинката със размер близък до средното между Бронз 3 и 4 т.е около 17 мм. За вторият период вече имаме едно типично намаляне на теглата, както и диаметрите и качеството на монетите.

Центионалис вече се среща със диаметър близък до старият Бронз 3 (около 17-19 мм), а половин центионалис дори до размери принадлежащи на Бронз 4 (около 14 мм).

Сега да спрем на монетата като цяло:

Л: D.N. CONSTANTIVS P.F.AVG Бюст надясно с диадема, облечен, с броня

Оп: FEL TEMP REPARATIO Войник върви наляво, пронизва паднал вражески конник

Надписът на аверса е еднотипен за всички центионалиси като понякога се срещат някои типове сгрешени надписи, а е и възможно бюстът да е ориентиран наляво, като вариантът с бюст наляво е по-ценен и доста по-рядко срещан. Каква обаче е символиката на реверса? По това време римската империя се опитва да се стабилизира от множеството вражески нападения, битки и загуби на територии. На рим-

ските граждани им е необходима стабилност, като Констанций решава, че по този начин ще покаже превъзходството на своята армия над варварите. За нещастие монетната реформа не е толкова сполучлива, колкото трябва да бъде и скоро Рим отново изпитва сериозни финансови проблеми.

Този монетен тип се използва от още няколко императори, като монетите на Констанций имат най-голяма циркулация и тираж най-вече заради продължителното управление и голямото количество монетни дворове. Отбелязани са повече от 20 монетни двора, много често с по 4 офисини, като понякога дори с 5. Надписа определящ монетният двор е даден на реверса по изображението, отделен с черта.

Сега да спрем на другите варианти. Такива монети освен Констанций II сечат още брат му, който е и съуправител, Констанс (348-350) и Констанций Галски, братовчед на Констанций II (351-354) като Caesar, и Юлиан II Апостат (355-363) като Caesar. И при тримата, монетите са доста по-редки отколкото обикновените на Констанций най-вече заради по-краткият период управление, както и определеното количество монетни дворове отсичащи техните емисии.

Да обърнем внимание на цените. В зависимост от запазеността, понякога от монетният двор, изображението, или императора, цените варират. Те разбира се са различни и за аукционите по света и за България, като се различават в няколко пъти. За Констанций II цените по аукцион са около 25-40 долара, като по-ценни са емисиите на по-редки монетни дворове, като Лондон и др. При Констанс цените по аукцион са около 40-60 долара без значение монетният двор, а при Констанций Галски цените започват от 60 долара и стигат до 100 дори за много добре запазена монета. За България естествено всеобщото мнение, че това са най-обикновени и изгъркани безполезни "костаци" налагат цени от 0.50 до максимум 5 лева за запазена монета като много малко хора са готови да дадат такава цена. Все пак ако успеете да убедите купувача, че наистина продавате ценна монетка на Констанций Галски и той я хареса е възможно да вземете до 10 лева.

Също така важен е въпроса и за съществуването на така наречените "варваризати". Както всички други широко циркулирали номинални емисии и при този монетен тип е налично съществуването на монети принадлежащи към

монетосеченето на варварски племена, които се опитват да заместят оригиналните с монети тяхно производство, с които да задоволят нуждите на вътрешният си пазар, а не рядко и да търгуват с други племена. Има няколко вида, които имитират монетният тип вложен от Констанций, като те са предмет на определен кръг хора, които се занимават единствено и само с тяхното определяне, а племената имитиращи този монетен тип са доста. При варваризатите цените отново са по-високи отколкото на тези на стандартните монети на Констанций II. За съжаление точното им определяне е доста трудно, тъй като има и такива които са оригинална римска продукция, но с малко по-груба стилистика принадлежащи към края на вторият период (354-361г). Все пак част от варваризатите са доста по-груби, със много по-неразбираеми или със съвсем други надписи, понякога, някой от варварските владетели на племена използват своето изображение и надпис, което ги прави по-лесно различими и приобщени към част на варваризатите. Цената им в България обикновено е както на обикновенните монети на Констанций II, но ако се докаже тяхното определяне към определено варварско племе, цената по западен аукцион, е възможно да стигне или дори, ако запазеността е по-голяма да надхвърли цената на монетите сечени от Констанции Галски тоест около и над 100-120 Долара.

1. Центионалис на Констанций II (351-355), монетен двор на Хералкея, и офисина 5-та. Доста добро качество.

2. Центионалис на Констанций II (348-354), монетен двор на Константинопол, и официна 6-та.
Доста добро качество и рядък посребрен екземпляр

3. Половин Центионалис на Констанций II (351-355), монетен двор на Сисция, и официна първа.

4. Центионалис на Констанций II (351-355), монетен двор на Тесалоника, и официна първа.

5. Центионалис на Констанс (348-350), монетен двор на Сисция, и официна трета. Рядка еми-
сия.

6. Центионалис на Констанций Галски (351-354), монетен двор на Кизик, и официна четвърта.

7. Бронз 4 на Юлиан II (355-360), монетен двор на Александрия, и официна четвърта.